

Monitor uitvoering Kerkbalans 2008

Rapport nr. 583

januari 2009

drs. Joris Kregting

Kaski

onderzoek en advies over
religie en samenleving

Toernooiveld 5
6525 ED Nijmegen
Postbus 6656
6503 GD Nijmegen
tel. 024-365 35 31
fax 024-365 34 85
www.ru.nl/kaski
info@kaski.ru.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
2	Belangrijkste resultaten.....	7
2.1	Hoe worden parochianen benaderd voor Kerkbalans?	7
2.2	Wat doen parochies met niet-bijdragende parochianen?.....	8
2.3	Kennis en toepassing Kerkbalans Nieuwe Stijl.....	9
2.4	Wat is de verwachte opbrengst voor 2008?	9
2.5	Activiteit parochies uitvoering Kerkbalans.....	9
2.6	Aanbevelingen	13
3	Bisdomspecifieke kenmerken.....	15
3.1	Bisdom Groningen-Leeuwarden	15
3.2	Aartsbisdom Utrecht.....	15
3.3	Bisdom Haarlem-Amsterdam.....	16
3.4	Bisdom Rotterdam.....	16
3.5	Bisdom Breda	17
3.6	Bisdom 's-Hertogenbosch.....	18
3.7	Bisdom Roermond.....	18
4	Resultaten in figuren	21
4.1	Hoe worden parochianen benaderd voor Kerkbalans?	21
4.2	Wat doen parochies met niet-bijdragende parochianen?.....	30
4.2.1	Benadering van weifelaars	30
4.2.2	Benadering van afhakers.....	32
4.2.3	Benadering van niet-bijdragers	34
4.2.4	Benadering van nieuwe parochianen	36
4.3	Kennen parochies Kerkbalans Nieuwe Stijl?	37
4.4	Ontwikkeling toezeggingen in 2008	41

1 Inleiding

In opdracht van de Interdiocesane Commissie Geldwerving monitort het Kaski jaarlijks de wijze waarop in de parochies de Actie Kerkbalans wordt gehouden.

Doel van deze monitor is:

1. De uitvoering van Kerkbalans volgen.
2. De implementatie van Kerkbalans Nieuwe Stijl volgen.
3. Tijdig gegevens aanleveren voor de verwachte opbrengst van het lopende jaar, dit in verband met de publiciteit (o.a. persconferentie).
4. Qua kerkbalans minder goed functionerende parochies identificeren, met het oog op gerichte ondersteuning.

Het is de bedoeling de parochies te blijven volgen om te bezien welke aanpassingen er worden gedaan wat betreft de uitvoering van Kerkbalans en welke effecten dit sorteert. In 2007 is begonnen met de eerste meting (voorheen nulmeting genoemd), weergegeven in rapport nr. 568 (Monitor uitvoering Kerkbalans, maart 2008). Het hier voorliggende rapport betreft de tweede meting.

De onderzoeksvragen met betrekking tot de uitvoering waren:

- Hoe worden parochianen benaderd voor Kerkbalans?
- Wat doen parochies met niet-bijdragende parochianen?
- Kennen parochies Kerkbalans Nieuwe Stijl en in hoeverre zijn ze al bezig met verbreden en verdiepen?
- Wat is de opbrengst in de afgelopen vier jaren en wat is de verwachte opbrengst voor 2008?

Naast de beantwoording van deze vragen wordt ook de ontwikkeling van de uitvoering ten opzichte van de eerste meting (2007) beschreven.

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zijn in oktober 2008 alle 1.403 r.-k. parochies die er toen in Nederland waren, benaderd. De penningmeester (of iemand anders die nauw betrokken is bij Kerkbalans) van ieder van deze parochies is verzocht een webenquête in te vullen met vragen over de uitvoering van Kerkbalans.

De meeste parochies doen mee aan Kerkbalans (naar schatting 91%, waarvan de meeste parochies ieder jaar). Van deze parochies heeft 47% in het najaar van 2008 deelgenomen aan het onderzoek. Deze 'respons' geeft een representatief beeld over de uitvoering van Kerkbalans van alle deelnemende parochies.

In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste landelijke resultaten weergegeven. In hoofdstuk 3 worden voor ieder bisdom enkele karakteristieke kenmerken be-

schreven van de wijze waarop de parochies Kerkbalans uitvoeren. In hoofdstuk 4 staan alle figuren en tabellen.

Wat betreft de opbrengsten in de periode 2004 tot 2008, is er geen landelijke of diocesane rapportage gemaakt. Dit omdat deze cijfers al in de jaarlijkse persmap van Kerkbalans zijn opgenomen. Omdat die cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekeningen en de cijfers in deze monitor op een steekproef, zijn er verschillen. Om verwarring te voorkomen is besloten geen gemiddelde opbrengsten te berekenen. Wel zijn in het hierna beschreven Excel-bestand per parochie de opbrengsten over de verschillende jaren opgenomen. Ook wordt uiteraard de verwachting met betrekking tot de opbrengst in 2008 gerapporteerd.

Met het oog op doelstelling 4, het identificeren en op basis daarvan ondersteunen van minder goed functionerende parochies, is aan de rapportage een Excel-bestand gekoppeld. Elk bisdom ontvangt een eigen bestand. In dit bestand worden de gegevens omtrent Kerkbalans voor de individuele parochies weergegeven. Hierdoor worden verschillen tussen parochies goed zichtbaar, bijvoorbeeld de mate waarin parochianen persoonlijk worden benaderd, de beïnvloeding van de hoogte van het gegeven bedrag, de benadering/rappellering van niet-betalers en, zoals gezegd, de opbrengsten in de afgelopen jaren.

2 Belangrijkste resultaten

2.1 Hoe worden parochianen benaderd voor Kerkbalans?

Evenals in 2007 ontwikkelt een vijfde van de parochies zelf een folder en een ongeveer even groot deel heeft de begeleidende brief gepersonaliseerd. De meeste parochies gebruiken nog steeds de landelijke folder (73%) en een algemene begeleidende brief (66%).

Bijna de helft van de parochies (46%) benadert zijn parochianen op onpersoonlijke wijze: het materiaal wordt in de brievenbus gedaan of per post toegestuurd en parochianen kunnen hun reactie per post inzenden. Deze benadering is, zij het in lichte mate, in opkomst: in 2007 gebeurde dit in 42% van de parochies. Dit gaat ten koste van een volledig persoonlijke benadering waarbij het materiaal persoonlijk wordt afgegeven en ook persoonlijk wordt opgehaald: in 2007 gebeurde dit in 40% van de parochies, in 2008 in 36%.

Er zijn grote verschillen tussen de bisdommen in zowel de wijze waarop parochianen worden benaderd als de wijze waarop deze benadering zich ontwikkelt. In het bisdom Groningen-Leeuwarden hanteren de meeste parochies een volledig persoonlijke benadering (84%) en ook in het aartsbisdom Utrecht is dit gebruikelijk (62%). In de zuidelijke bisdommen (Breda, 's-Hertogenbosch en Roermond) heeft de meerderheid van parochies geen persoonlijk contact. De bisdommen Haarlem-Amsterdam en Rotterdam kennen ongeveer evenveel parochies met een persoonlijke als een onpersoonlijke benadering. De tendens naar een minder persoonlijke benadering is niet zichtbaar in de bisdommen Groningen-Leeuwarden, Haarlem-Amsterdam en Rotterdam en juist heel sterk in het bisdom Roermond (waar de onpersoonlijke benadering tussen 2007 en 2008 is gestegen van 41% naar 76%).

Rechtstreekse beïnvloeding van het geefgedrag komt nog steeds niet zo vaak voor: een richtbedrag in 40% van de parochies, de inflatiecorrectie in 35% en het verzoek kleine bedragen te verhogen in 29%. Deze drie manieren van beïnvloeding zijn in vergelijking met 2007 wel licht gestegen wat vooral kan worden teruggezien in de bisdommen Utrecht en Haarlem-Amsterdam. Bij het richtbedrag is er een duidelijke tweedeling tussen de zuidelijke bisdommen (waar met name in de bisdommen Breda en Roermond een richtbedrag vaak wordt weergegeven) en de andere bisdommen (waar richtbedragen weinig worden weergegeven).

Een verantwoording waar het geld van Kerkbalans voor nodig is, (een begroting of jaarverslag) is redelijk gangbaar (58%). In vergelijking met 2007 zijn er geen grote veranderingen, ook niet in de afzonderlijke bisdommen. In eenderde van de parochies bevat het materiaal informatie over schenkingen. In de bisdommen

Haarlem-Amsterdam en Rotterdam is de opname van deze informatie in het materiaal toegenomen, in de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Utrecht juist afgenomen. Zowel voor de begroting als de informatie over schenkingen geldt dat dit in de zuidelijke bisdommen minder vaak in het materiaal is opgenomen dan in de overige bisdommen.

2.2 Wat doen parochies met niet-bijdragende parochianen?

Het benaderen van parochianen die wel geld toezeggen maar niet betalen, heeft aantoonbaar effect: bijna 60% van deze parochianen betaalt alsnog. Toch rappelleert minder dan de helft van de parochies dit. In het bisdom Groningen-Leeuwarden is deze rappelling vaker gebruikelijk (73%), in het bisdom Roermond daarentegen slechts in 29% van de parochies. In vergelijking met 2007 is rappelling, met uitzondering van de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Haarlem-Amsterdam, niet of nauwelijks toegenomen.

Het apart benaderen van parochianen die recent of iets langer geleden zijn gestopt met geven ('weifelaars' en 'afhakers'), komt minder vaak voor (in ongeveer een kwart van de parochies, zonder grote diocesane verschillen). Het effect van deze benadering is dan ook een stuk minder; tussen 2007 en 2008 is de reactie van parochianen hierop wel positiever geworden.

Ongeveer 80% van de parochies benadert structurele niet-bijdragers *niet* op speciale wijze en dit aandeel is ten opzichte van 2007 nauwelijks veranderd. In de noordelijke bisdommen Groningen-Leeuwarden, Utrecht, Haarlem-Amsterdam en Rotterdam worden ze vaker helemaal niet benaderd dan in de zuidelijke bisdommen (Breda, 's-Hertogenbosch en Roermond) waar ze juist vaker niet speciaal maar op dezelfde wijze als de rest worden benaderd. Een reden voor dit geringe animo om deze parochianen te benaderen, heeft zeer waarschijnlijk te maken met de weinige positieve reacties (7%). Wellicht zou dit effect wel wat groter zijn als deze structurele niet-betalers telefonisch of met een huisbezoek worden benaderd in plaats van met de nu gebruikelijke (en onpersoonlijke) brief.

Bijna 90% van de parochies benadert nieuwe parochianen, maar de helft van de parochies maakt niet eerst kennis met deze parochianen alvorens ze worden gevraagd een bijdrage te geven aan Kerkbalans. In vergelijking met 2007 is het aantal parochies dat wel eerst kennis maakt zelfs gedaald (van 41% naar 37%). De zuidelijke bisdommen (Breda, 's-Hertogenbosch en Roermond) benaderen nieuwe parochianen in vergelijking met de andere bisdommen vaak zonder eerst kennis met ze te maken. Het bisdom Roermond kent daarnaast nog een grote groep parochies die nieuwe parochianen helemaal niet benadert (31%).

2.3 Kennis en toepassing Kerkbalans Nieuwe Stijl

In 2007 was Kerkbalans Nieuwe Stijl vooral bekend in de bisdommen Utrecht, Haarlem-Amsterdam en Rotterdam. In 2008 zijn daar de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Breda bijgekomen. Voor al deze bisdommen geldt dat meer dan driekwart van de parochies in het bezit is van de handleiding en voldoende tot goed op de hoogte is van en Kerkbalans Nieuwe Stijl. In 's-Hertogenbosch en Roermond ligt de bekendheid op ongeveer 50%, wat wel hoger is dan in 2007 (ongeveer 40%).

De bekendheid van de strategieën verbreden en verdiepen is eveneens gestegen van ongeveer de helft naar 60% van de parochies. Met name de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Breda hebben een grote sprong gemaakt. Het toepassen van deze strategieën gebeurt overigens nog steeds in slechts een klein deel van de parochies (ongeveer 10%).

2.4 Wat is de verwachte opbrengst voor 2008?

Ruim eenderde van de parochies (37%) geeft aan dat op basis van de toezeggingen in 2008 een toename van de opbrengst wordt verwacht. Een iets kleinere groep (24%) verwacht een daling, de overige parochies (39%) een stabilisering. In de bisdommen Haarlem-Amsterdam en vooral Roermond zijn de ontwikkelingen wat minder gunstig en in de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Utrecht juist wat gunstiger.

Op basis van de ontwikkeling in de toezeggingen wordt voor 2008 een totaal bedrag van 61,3 miljoen euro verwacht, een stijging van 1,8% t.o.v. 2007. Overigens geeft, evenals in 2007, een groot deel van de parochies in de toelichting aan zich zorgen te maken over de toekomstige ontwikkeling van de opbrengst van Kerkbalans. Hieronder vallen ook parochies die een gunstige ontwikkeling van het aantal toezeggingen in 2008 signaleren. Met name de verminderde kerkelijke betrokkenheid van jongere parochianen is debet aan de zorgen.

2.5 Activiteit parochies uitvoering Kerkbalans

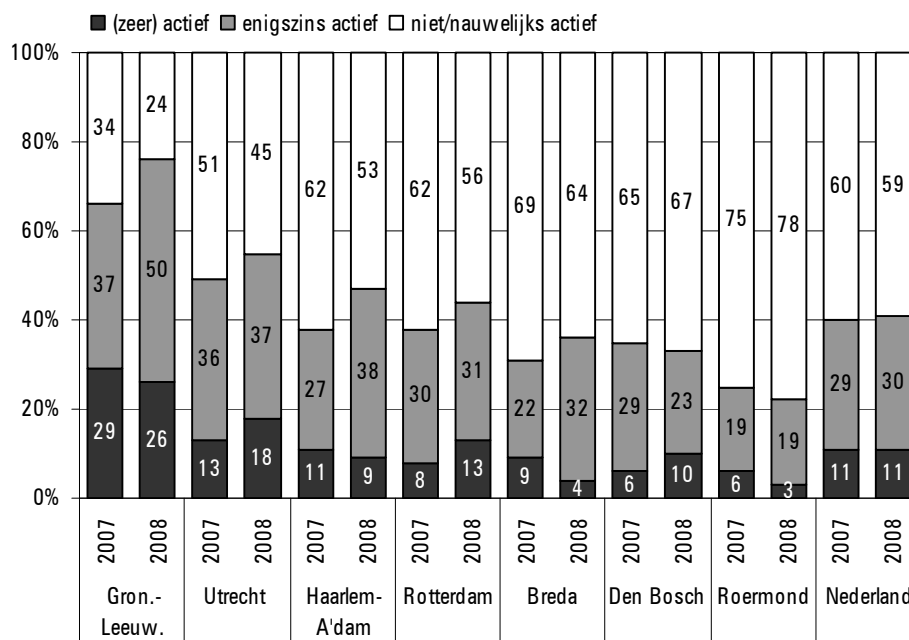
Uit de voorgaande paragrafen is al gebleken dat niet alle parochies even actief zijn in het benaderen van hun (niet-betalende) parochianen voor Kerkbalans en in het beïnvloeden van geefgedrag. In deze paragraaf wordt een maat voor de totale activiteit van een parochie met betrekking tot Kerkbalans gepresenteerd: de activiteitsscore voor de uitvoering van Kerkbalans.

We nemen daartoe de volgende kenmerken mee:

1. Gepersonaliseerde brief.
2. Zelf samengestelde folder.
3. Materiaal persoonlijk afgeven en ophalen.
4. Informatie schenkingen in materiaal.
5. Beïnvloeding bijdrage (richtbedrag/percentage en/of inflatiecorrectie en/of verzoek om kleine bedragen te verhogen).
6. Benadering weifelaars type 1 (wel toegezegd, niet betaald).
7. Benadering weifelaars type 2 (niet toegezegd maar voorgaande jaren wel).
8. Benadering afhakers (al enkele jaren niets gegeven, maar daarvoor wel).
9. Benadering niet-bijdragers (nog nooit iets gegeven).
10. Aparte benadering nieuwe parochianen (voordat ze voor Kerkbalans worden benaderd).

Op alle kenmerken kan een parochie 'ja' scoren; indien alle kenmerken met 'ja' worden beantwoord, resulteert dit in een maximale score van tien. In de volgende figuur wordt per bisdom de maat van parochiële activiteit weergegeven.

figuur 2.1 Activiteitsscore* parochies uitvoering Kerkbalans (in %)

- * Schaal van 0-10:
 - 0-3: niet/nauwelijks actief
 - 4-5: enigszins actief
 - 6-10: (zeer) actief

Er is één parochie die de maximale score heeft gehaald. Deze parochie behoort tot een groep van ongeveer 10% die zich (zeer) actief inzet voor de uitvoering van

Kerkbalans. Een groot deel van de parochies (bijna 60%) voert slechts een klein gedeelte van de tien bovenstaande activiteiten uit. Gemiddeld voert een parochie drie van de tien activiteiten uit. In vergelijking met 2007 zijn parochies gemiddeld niet actiever geworden. In de bisdommen Groningen-Leeuwarden en Utrecht zijn parochies gemiddeld het meest actief, in het bisdom Roermond het minst actief.

In het Kaski-rapport 536 (De uitvoering en de opbrengst van de Actie Kerkbalans, juni 2005) blijkt de invloed van enkele van bovenstaande kenmerken op het gemiddeld gegeven bedrag per parochiaan voor Kerkbalans (blz. 14). In de meting in 2007 werd dit bevestigd: de ontwikkeling van de toezeggingen in 2007 (in vergelijking met voorgaande jaren) is mede afhankelijk van de activiteitsscore van een parochie¹. Ook in 2008 blijkt dit het geval. In 44% van de parochies die actief zijn wat betreft de uitvoering van Kerkbalans, is er in 2008 een toename van het aantal toezeggingen. In parochies die niet of nauwelijks actief zijn, is dit deel 26%.

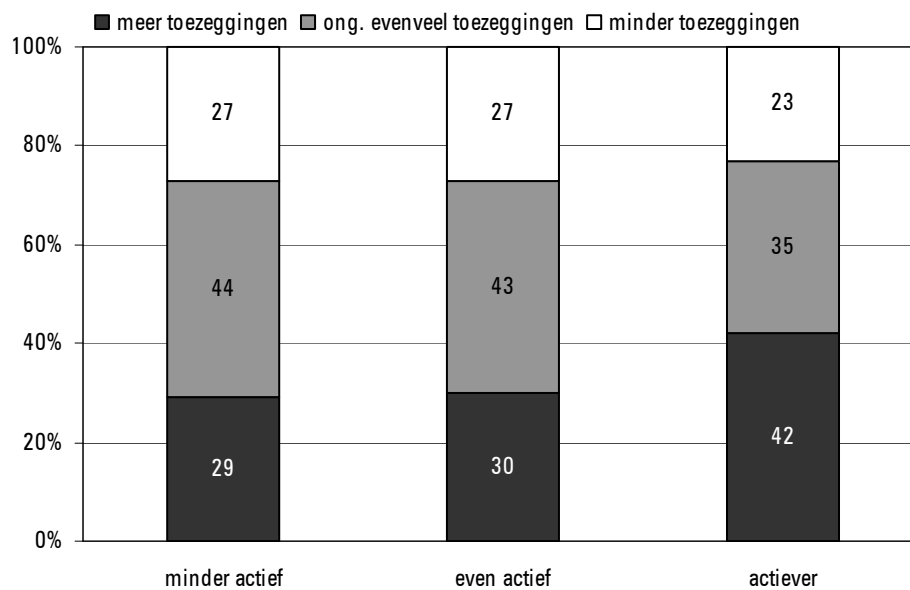
Interessanter is het om te kijken of parochies die actiever zijn geworden, ook meer toezeggingen krijgen dan andere parochies die even actief of zelfs minder actief zijn geworden. Welnu, uit figuur 2.2 blijkt dat parochies die meer actief zijn geworden dan in 2007, hun toezeggingen in 2008 vaker zien stijgen (in 42% van deze parochies tegenover 30% van de parochies die minder of even actief zijn).

Op basis van de activiteitsscores met betrekking tot de uitvoering van Kerkbalans kan geconcludeerd worden dat:

- Weinig parochies actief zijn in de uitvoering en er dus ruimte is voor extra activiteiten.
- Actieve parochies positiever zijn over de ontwikkeling van de opbrengst.
- Een toename van het aantal activiteiten zorgt voor een positieve ontwikkeling van de opbrengst.

¹ Uitsplitsing naar bisdom is hierbij niet mogelijk omdat daarvoor het aantal parochies te gering is.

figuur 2.2 Ontwikkeling toezeggingen 2008 in vergelijking met voorgaande jaren, afgezet tegen de ontwikkeling van aantal activiteiten in een parochie* (in %)

* Actiever betekent een toename van de activiteitsscore van 2 of meer; minder actief betekent een afname van de activiteitsscore van 2 of meer.

2.6 Aanbevelingen

De monitor Kerkbalans is bedoeld om de effecten van het beleid te volgen: veranderen en verbeteren de parochies hun geldwerving, doen ze aan verbreden en verdiepen, levert het meer geld op? Deze tweede meting is een eerste effectmeting. Voor uitspraken over de effecten van Kerkbalans Nieuwe Stijl (met de strategieën verbreden en verdiepen) is het (evenals vorig jaar) nog te vroeg. Wel blijken duidelijk de noodzaak tot en de ruimte voor verbetering van de huidige uitvoering van Kerkbalans.

Op basis van deze tweede meting kunnen reeds enkele aanbevelingen worden gedaan. Omdat er geen grote ontwikkelingen zijn waargenomen in de activiteiten die vallen onder de uitvoering van Kerkbalans, komen deze aanbevelingen overeen met die uit de eerste meting.

Het activiteiten-niveau bij Kerkbalans van de parochies ligt over de hele linie te laag. Uit eerder onderzoek² bleek dat elke activiteit (persoonlijke brief, rappel, etc.) geld oplevert. Ook in deze monitor blijkt dat de meer actieve parochies ook meer opbrengsten in 2008 verwachten. Derhalve is niet alleen verbreden en verdiepen gewenst, maar op zich al een beter onderhoud van het huidige betalingsbestand en een betere uitvoering van de huidige actie. Concreet:

- ***De benadering voor Kerkbalans moet persoonlijker worden.***
Een meer persoonlijke benadering spreekt parochianen aan en heeft een positieve invloed op bijdragen. Meer parochies moeten hiervoor:
 - De begeleidende brief personaliseren. Hierbij kan worden gedacht aan verschillende brieven voor verschillende doelgroepen maar zeker ook aan persoonlijke aanschrijving op naam en het opnemen van de bijdrage die in het jaar ervoor is gegeven (of niet).
 - De eigen specifieke situatie van de parochies in de (zelf samengestelde) folder opnemen zodat een beroep wordt gedaan op de band van de parochianen met hún geloofsgemeenschap.
 - De parochianen zo mogelijk persoonlijk met het materiaal voor Kerkbalans benaderen (dus afgeven en ophalen). In sommige bisdommen is versturing van het materiaal via de post gangbaar geworden.
 - De hoogte van de bijdrage door parochianen proberen te beïnvloeden. Dit kan door een richtbedrag (of percentage) of door parochianen te vragen hun bijdrage jaarlijks te verhogen (waarbij het goed is het bedrag dat vorig jaar is gegeven, te noemen).

² Kaski-rapport 536 (De uitvoering en de opbrengst van de Actie Kerkbalans, juni 2005).

▪ *Niet-bijdragende parochianen moeten systematischer aandacht krijgen.*

Meer parochies moeten hiertoe:

- Parochianen rappelleren die wel een bijdrage toezeggen maar niet betalen. Eigenlijk zouden *alle* parochies dit moeten doen, terwijl nu maar de helft dit doet.
- Andere groepen niet-bijdragere systematisch benaderen. Zelfs van de parochianen die nog nooit een bijdrage hebben gegeven, is een gedeelte positief over de benadering door de parochie. Deze groepen niet-bijdragende parochianen moeten niet ieder jaar met het standaard-materiaal benaderd worden maar eens in de paar jaar met een specifieke benadering, liefst telefonisch.
- Eerst kennismaken met nieuwe parochianen alvorens ze worden benaderd voor Kerkbalans.

Kerkbalans Nieuwe Stijl komt uiteraard voor een belangrijk deel aan deze aanbevelingen tegemoet. Met de monitor is te volgen of dit daadwerkelijk gaat gebeuren in de komende jaren. Daarvoor is ook het bijgevoegde Excel-bestand met de gegevens van de individuele parochies van belang. Hiermee kunnen de inactieve parochies of degenen met teruglopende opbrengsten eenvoudig worden geïdentificeerd en kan vervolgens daarop actie ondernomen worden.

3 Bisdomspecifieke kenmerken

3.1 Bisdom Groningen-Leeuwarden

In het bisdom Groningen-Leeuwarden worden parochianen heel vaak persoonlijk benaderd: in 84% van de parochies wordt het materiaal persoonlijk afgegeven én opgehaald (landelijk 36%). En in vergelijking met 2007 zijn meer parochies dit gaan doen. Het materiaal dat voor benadering wordt gebruikt, bevat in verhouding vaak specifieke informatie voor doelgroepen (30%, landelijk 12%) en een persoonlijk begeleidende brief (33%, landelijk 22%).

De parochies in dit bisdom rappelleren vaker dan in andere bisdommen parochianen die wel geld toezeggen maar niet betalen (73%, landelijk 46%). Ook benaderen ze vaker nieuwe parochianen eerst ter kennismaking en dan pas voor Kerkbalans (82%, landelijk 37%). In vergelijking met 2007 zijn parochies wat betreft de benadering van andere niet-bijdragende parochianen (afhakkers en structurele niet-bijdragende parochianen) en ook wat betreft de beïnvloeding van het geefgedrag (richtbedragen, inflatiecorrectie, verhogen kleine bedragen) in het algemeen iets minder actief geworden.

In het bisdom zijn weinig parochies niet of nauwelijks actief (24%, landelijk 59%) en in vergelijking met 2007 is dit aandeel gedaald (van 34% naar 24%). De bekendheid van Kerkbalans Nieuwe Stijl groeit snel, van de helft in 2007 naar ongeveer 80% in 2008, zonder dat daarbij de strategieën verbreden en verdiepen al op grote schaal worden toegepast. De in verhouding actieve opstelling van veel parochies in dit bisdom gaat samen met een groot aantal parochies dat een toename van de opbrengst verwacht in 2008 (48%, landelijk 37%).

3.2 Aartsbisdom Utrecht

In het aartsbisdom wordt het materiaal vaak persoonlijk afgegeven en opgehaald. Ruim 60% van de parochies doet dit (landelijk 36%). Het materiaal dat wordt gebruikt wijkt niet af van het landelijke beeld.

In vergelijking met 2007 wordt in 2008 het geefgedrag van parochianen vaker beïnvloed, vooral als het gaat om de inflatiecorrectie (van 37% naar 46%) en het verzoek om kleine bedragen te verhogen (van 21% naar 32%). Veel parochies nemen in het materiaal informatie over schenkingen op (50%, landelijk 34%). Wat betreft de benadering van verschillende groepen niet-bijdragende parochianen verschilt het aartsbisdom niet van het landelijke beeld. In vergelijking met 2007 is de benadering van de parochianen die geld toezeggen maar niet betalen en parochianen die geen geld toezeggen maar dit voorgaande jaren wel deden, iets afgenomen. De specifieke benadering van parochianen die al lange tijd niet heb-

ben gegeven of nog nooit hebben gegeven is daarentegen toegenomen. De helft van de parochies in het aartsbisdom benadert nieuwe parochianen eerst ter kennismaking en daarna pas voor Kerkbalans; dit is vaker dan landelijk (37%). Ongeveer 90% van de parochies in het aartsbisdom kent Kerkbalans Nieuwe Stijl en ongeveer 20% past de strategieën verbreden en verdiepen toe. Dit is een verbetering in vergelijking met 2007 en hierdoor is het aartsbisdom 'koploper'. De activiteit op het gebied van de uitvoering van Kerkbalans is in grote lijnen in het aartsbisdom toegenomen en er zijn in veel parochies (bijna de helft) met positieve verwachtingen wat betreft de toekomstige ontwikkeling van de opbrengst van Kerkbalans (landelijk, 37%).

3.3 Bisdom Haarlem-Amsterdam

Het bisdom Haarlem-Amsterdam volgt in grote lijnen het landelijke beeld wat betreft de wijze waarop parochianen worden benaderd en de samenstelling van het materiaal. In vergelijking met 2007 zijn meer parochies het geefgedrag van hun parochianen gaan beïnvloeden door het noemen van een inflatiecorrectie (van 23% naar 37%) en het verzoek kleine bedragen te verhogen (van 12% naar 22%). Hierdoor wijkt het bisdom niet meer af van het landelijke beeld. Alleen de weergave van een richtbedrag is in het bisdom nog steeds minder gebruikelijk dan in vooral de zuidelijke bisdommen (Breda, 's-Hertogenbosch en Roermond). Bij de benadering van niet-bijdragende parochianen wijkt het bisdom niet of nauwelijks af van het landelijke beeld. Nieuwe parochianen worden wel vaker (52%) eerst ter kennismaking en daarna pas voor Kerkbalans benaderd (landelijk 37%).

Evenals in 2007 is in 2008 driekwart van de parochies bekend met Kerkbalans Nieuwe Stijl. Het aantal parochies dat de strategieën verbreden en verdiepen toepast, is praktisch onveranderd gebleven. Wel is het aantal parochies dat niet of nauwelijks actief is in de uitvoering van Kerkbalans, afgenomen: van 62% in 2007 tot 53% in 2008. De verwachte ontwikkeling van de opbrengst in 2008 is in het bisdom minder gunstig dan in andere bisdommen: 30% van de parochies verwacht een toename (landelijk 37%) en meer parochies een afname (33%, landelijk 24%).

3.4 Bisdom Rotterdam

Eenderde van de parochies in het bisdom Rotterdam verstuurt een persoonlijke begeleidende brief; landelijk gebeurt dit minder vaak (22%). De benadering van de parochianen wijkt nauwelijks af van het landelijke beeld.

Wat betreft de beïnvloeding van het geefgedrag van parochianen, noemen niet alleen weinig parochies een richtbedrag (17%, landelijk 40%) maar ook weinig parochies een inflatiecorrectie (24%, landelijk 35%).

De benadering van niet-bijdragende parochianen en nieuwe parochianen wijkt niet of nauwelijks af van het landelijke beeld. In vergelijking met 2007 zijn meer parochies parochianen die al lange tijd niet hebben gegeven of nog nooit hebben gegeven, op een speciale wijze gaan benaderen (momenteel 17%). Anderzijds benaderen juist minder parochies nieuwe parochianen eerst ter kennismaking en vervolgens pas voor Kerkbalans (van 51% naar 42%).

Zo'n 80% van de parochies in het bisdom kent Kerkbalans Nieuwe Stijl en ongeveer één op de zes à zeven past de strategieën verbreden en verdiepen toe, cijfers die min of meer gelijk zijn aan 2007.

Er zijn in het bisdom in 2008 in vergelijking met het jaar ervoor iets minder parochies inactief wat betreft de uitvoering van Kerkbalans (van 62% naar 56%). De verwachte ontwikkeling van de opbrengst in 2008 is vergelijkbaar met de landelijke verwachting.

3.5 Bisdom Breda

De benaderingswijze is in het bisdom Breda in slechts één op de vijf parochies van dit bisdom volledig persoonlijk (vergelijkbaar met het bisdom 's-Hertogenbosch, landelijk is dit 36%), het materiaal wordt er afgegeven en opgehaald. De meeste parochies doen het materiaal in de brievenbus of versturen het per post en laten de parochianen per post reageren (61%, landelijk 46%).

Een richtbedrag is heel gebruikelijk, 80% van de parochies neemt zo'n bedrag op in het materiaal (vergelijkbaar met het bisdom Roermond, landelijk 40%). Andere vormen van beïnvloeding van het geefgedrag (inflatiecorrectie en het verzoek om kleine bedragen te verhogen) worden door ongeveer tweevijfde van de parochies gedaan (iets meer dan landelijk).

Er zijn geen grote verschillen met het landelijke beeld wat betreft de benadering van niet-bijdragende parochianen. Opvallend is de snelle daling tussen 2007 en 2008 van de rappellering van de parochianen die geen geld toezeggen maar eerdere jaren wel een bijdrage hebben gegeven (van 39% naar 20%). Bij nieuwe parochianen vindt eerst een kennismaking en vervolgens de benadering voor Kerkbalans minder vaak plaats (28%) dan landelijk (37%).

De bekendheid van Kerkbalans Nieuwe Stijl is in het bisdom tussen 2007 en 2008 snel toegenomen van minder dan de helft van de parochies in 2007 tot 85% in 2008. Inmiddels hebben ook nagenoeg alle parochies de handleiding in hun bezit. Ook de bekendheid van de strategieën verbreden en verdiepen is snel toegenomen en ongeveer een vijfde van de parochies past ze inmiddels toe (in 2007 nog bijna geen enkele parochie). Deze verbetering is sterker dan in de andere bisdommen. Opvallend is dat de activiteitsscores van de hele uitvoering Kerkbalans in het bisdom niet zijn verbeterd. Het aantal inactieve parochies is weliswaar afgenomen (van 69% naar 64%) maar dat geldt ook voor de (zeer) actieve parochies (van 9% naar 4%). De groep met parochies die enigszins actief zijn neemt hierdoor toe.

De verwachte ontwikkeling van de opbrengst voor 2007 is gelijk aan het landelijke beeld.

3.6 Bisdom 's-Hertogenbosch

Het bisdom volgt in grote lijnen het landelijke beeld wat betreft de samenstelling van het materiaal. De benadering van de parochianen is vergelijkbaar met die in het bisdom Breda: een volledig persoonlijke benadering is niet gebruikelijk. Bijna een kwart van de parochies geeft het materiaal persoonlijk af en haalt het ook persoonlijk op (landelijk 36%). Veel parochies (57%) stoppen het materiaal in de brievenbus of versturen het per post en laten hun parochianen per post reageren (landelijk 46%).

De beïnvloeding van het geefgedrag is vergelijkbaar met het landelijke beeld. Dus ook wat betreft het richtbedrag, wat in dit bisdom veel minder vaak wordt gebruikt (46%) dan in de andere twee zuidelijke bisdommen Breda en Roermond (80%). Het benaderen van niet-bijdragende parochianen verloopt volgens het landelijke beeld. Ook het benaderen van nieuwe parochianen voor Kerkbalans gebeurt er vaker zonder eerst kennis te maken (44%, landelijk 33%) dan de kennismaking vooraf te laten gaan aan de benadering voor Kerkbalans (25%, landelijk 37%).

Ruim de helft van de parochies kent Kerkbalans Nieuwe Stijl, ongeveer 35% kent de daarbij horende strategieën verbreden en verdiepen welke nog nauwelijks worden toegepast. De bekendheid is in vergelijking met 2007 wel toegenomen maar blijft in het bisdom, samen met het bisdom Roermond, toch nog sterk achter bij de andere bisdommen. De activiteitsscores zijn in dit bisdom vergelijkbaar met vorig jaar en liggen iets lager dan landelijk.

De verwachte ontwikkeling van de opbrengst voor 2008 is vergelijkbaar met het landelijke beeld.

3.7 Bisdom Roermond

In het bisdom Roermond wordt weinig gebruik gemaakt van promotiemateriaal om Kerkbalans aan te kondigen (39%, landelijk 60%). Ook de aankondiging in vieringen is er minder gebruikelijk (33%, landelijk 57%).

De landelijke folder wordt door de helft van de parochies in het bisdom gebruikt, (landelijk, 73%). Opvallend is het zeer kleine deel van de parochies dat een antwoordkaart gebruikt (15%) en ook het aantal parochies dat informatie in het materiaal opneemt over schenkingen is gering (19%, landelijk 34%).

De benadering is zelden volledig persoonlijk: 6% van de parochies geeft het materiaal persoonlijk af en haalt reacties persoonlijk op (landelijk 36%). Liefst driekwart van de parochies stopt het materiaal in de brievenbus of verstuurt het per post en laat hun parochianen per post reageren (landelijk 46%).

Evenals in het bisdom Breda is een richtbedrag heel gebruikelijk (80%, landelijk 40%). Dat geldt niet voor de inflatiecorrectie (21%, landelijk 35%).

De parochies in het bisdom blijven achter wat betreft de rappellering van parochianen die wel een bijdrage toezeggen maar niet betalen: 29% van de parochies doet dit (landelijk 46%). Bij de benadering van de andere groepen niet-bijdragende parochianen wijkt het bisdom niet af van het landelijke beeld. Een grote groep parochies benadert *niet* de nieuwe parochianen (31%, landelijk 13%) en als ze dit wel doen, dan is dat ook vaak zonder eerst kennis te maken.

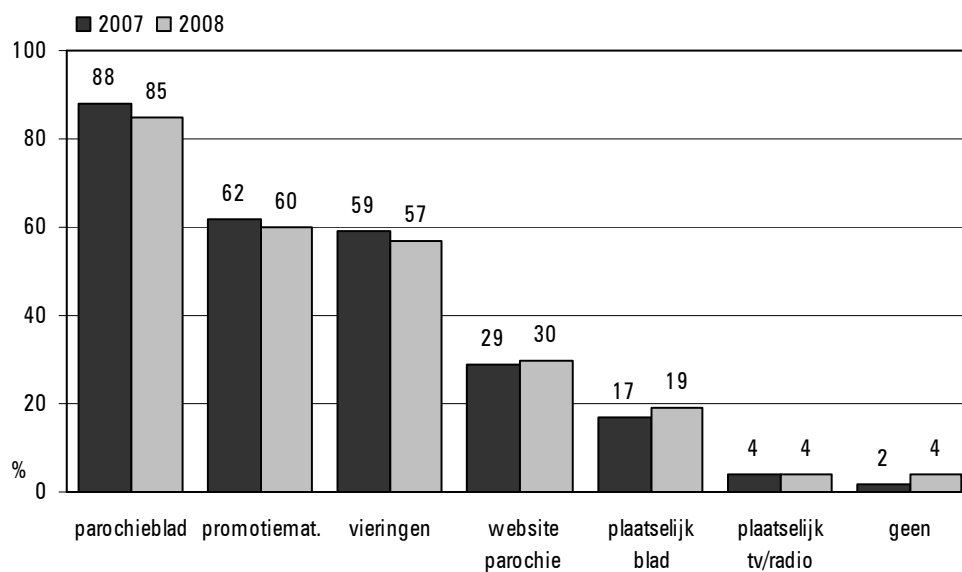
Ongeveer de helft van de parochies in het bisdom kent Kerkbalans Nieuwe Stijl. De strategieën verbreden en verdiepen zijn bij ongeveer eenderde van de parochies bekend maar worden nog nauwelijks toegepast. De bekendheid is in vergelijking met 2007 wel toegenomen, maar evenals in het bisdom 's-Hertogenbosch nog erg laag. Het bisdom kent een negatieve ontwikkeling in de activiteitsscores voor de uitvoering van Kerkbalans: het aantal inactieve parochies is toegenomen en het aantal (zeer) actieve parochies afgenomen.

In het bisdom zijn meer zorgen over de ontwikkeling van de opbrengst dan landelijk: ruim eenderde van de parochies verwacht een daling van de opbrengst voor het jaar 2008 (landelijk 24%) en 'slechts' een vijfde een stijging (landelijk 37%).

4 Resultaten in figuren

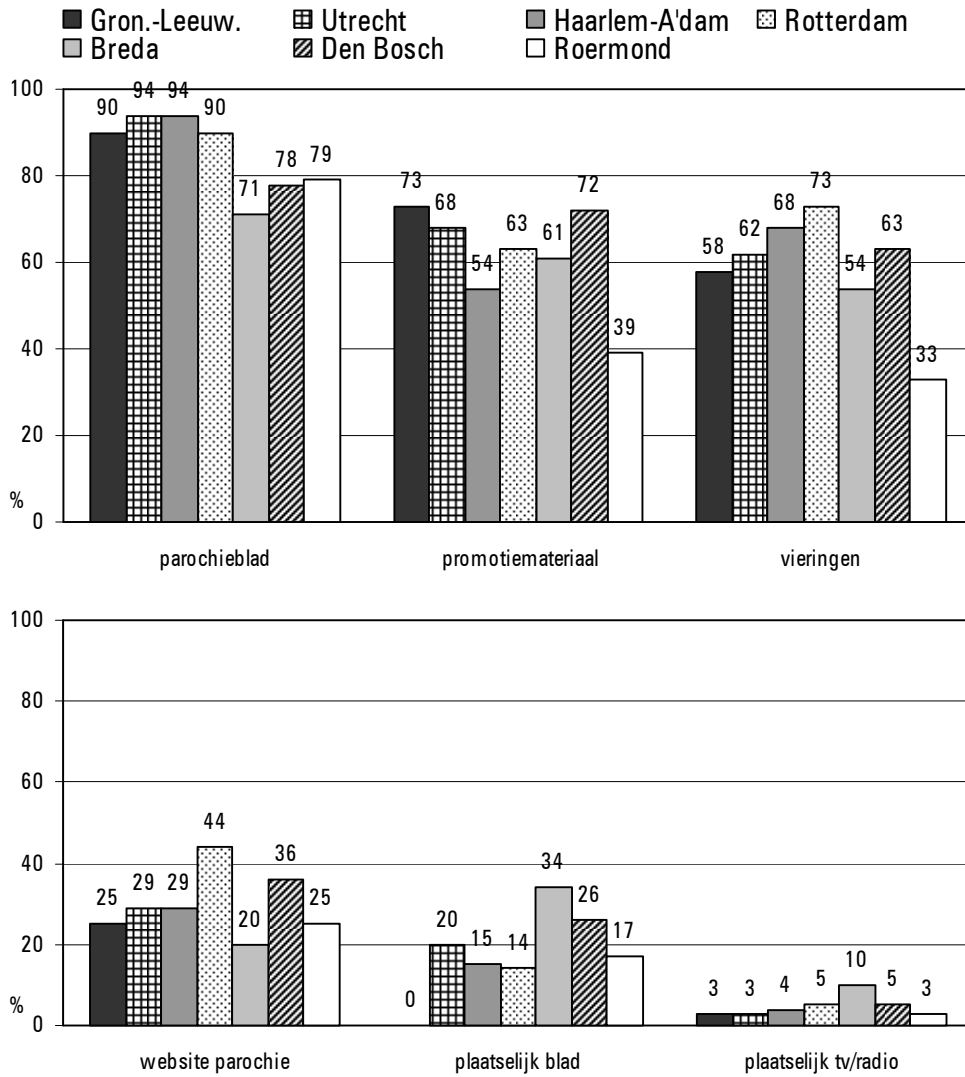
4.1 Hoe worden parochianen benaderd voor Kerkbalans?

figuur 4.1 Aankondiging 2007 en 2008* (in %)

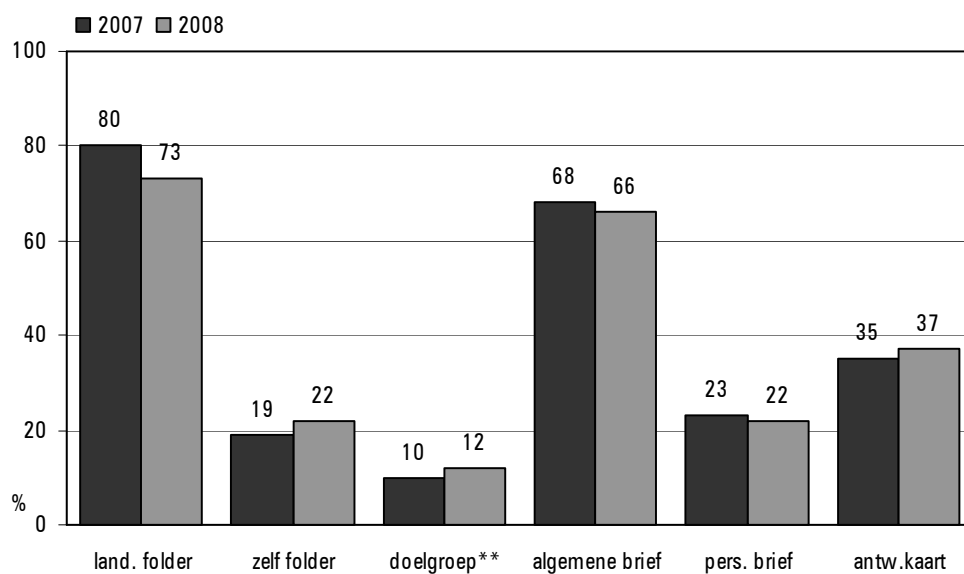

* Een deel van de parochies (ongeveer 15%) noemt ook nog een andere vorm van aankondiging; veelal betreft het hierbij het versturen van een brief en materiaal voor Kerkbalans zelf.

figuur 4.2 Aankondiging 2008 naar bisdom (in %)

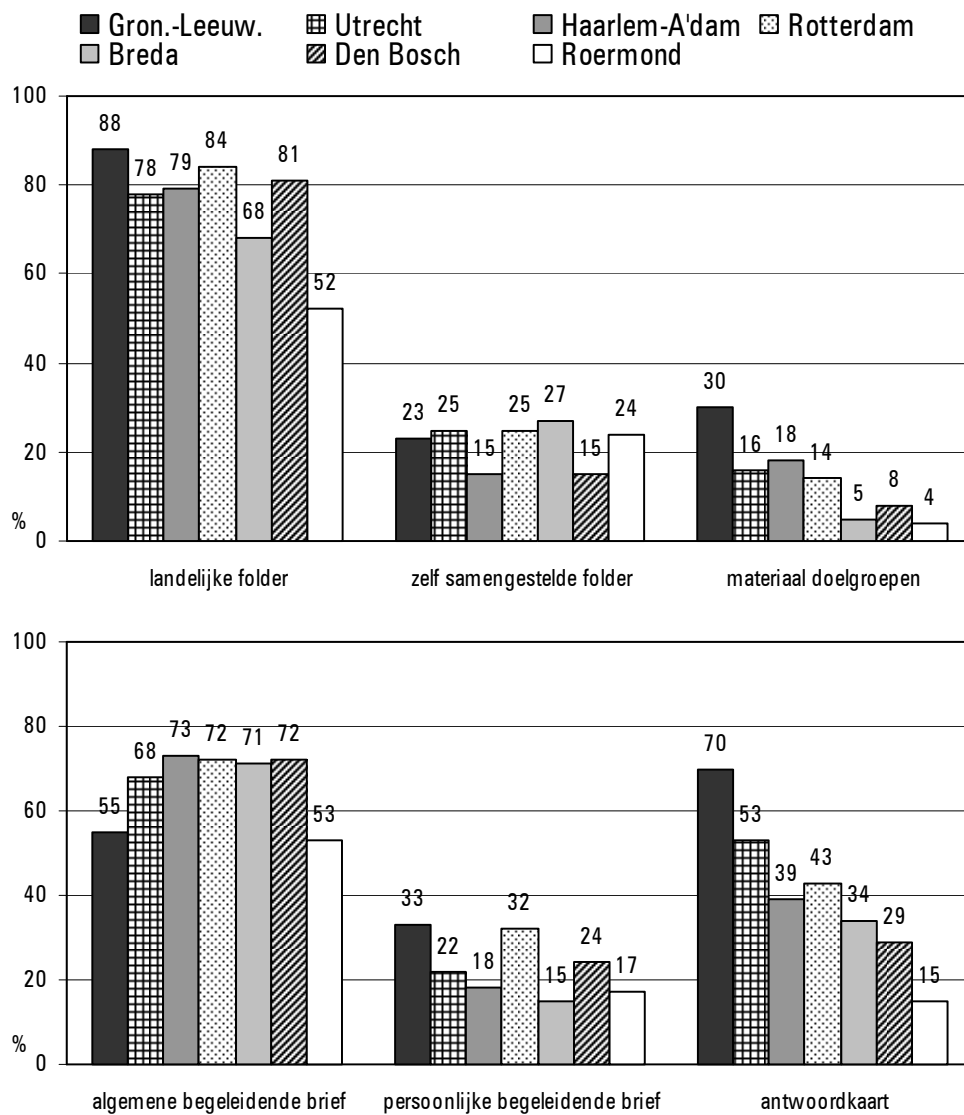
figuur 4.3 Gebruik materiaal 2007 en 2008* (in %)

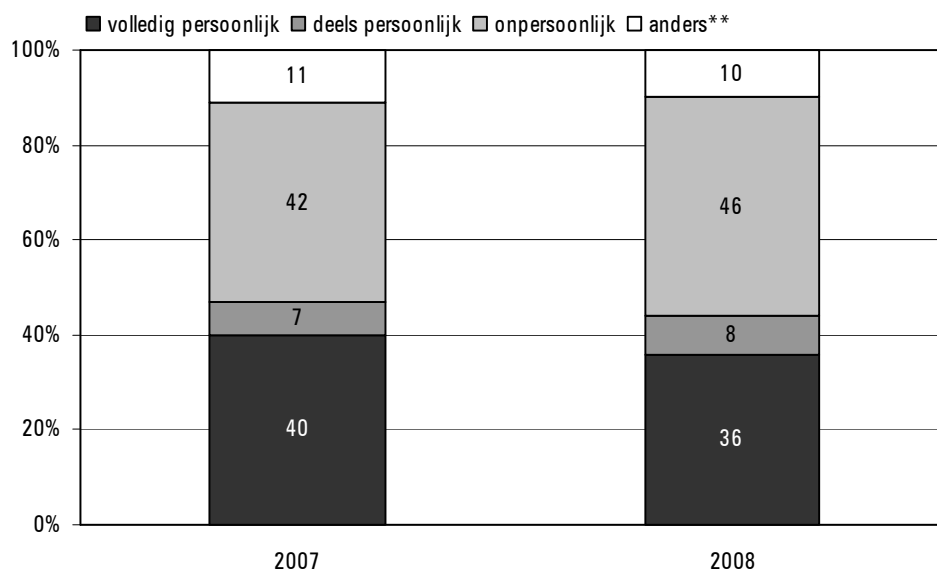
* Ongeveer een kwart van de parochies (zowel in 2007 als 2008) gebruikt nog ander materiaal, dit zijn vooral acceptgiro's, machtigingsformulieren en begrotingen/jaaroverzichten.

** Specifiek materiaal voor doelgroepen: dit zijn met name jongeren.

figuur 4.4 Gebruik materiaal 2008 naar bisdom (in %)

figuur 4.5 Benadering parochianen 2007 en 2008* (in %)

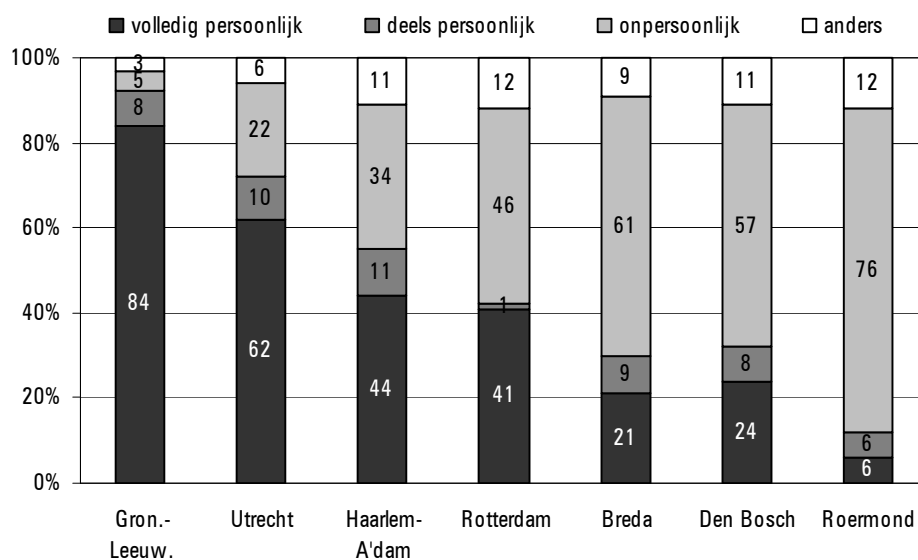
* Persoonlijke benadering

- volledig: persoonlijk afgegeven en persoonlijk opgehaald;
- deels: persoonlijk afgegeven en per post ingestuurd of in brievenbus en persoonlijk opgehaald;
- in brievenbus gedaan en per post ingestuurd of volledig per post.

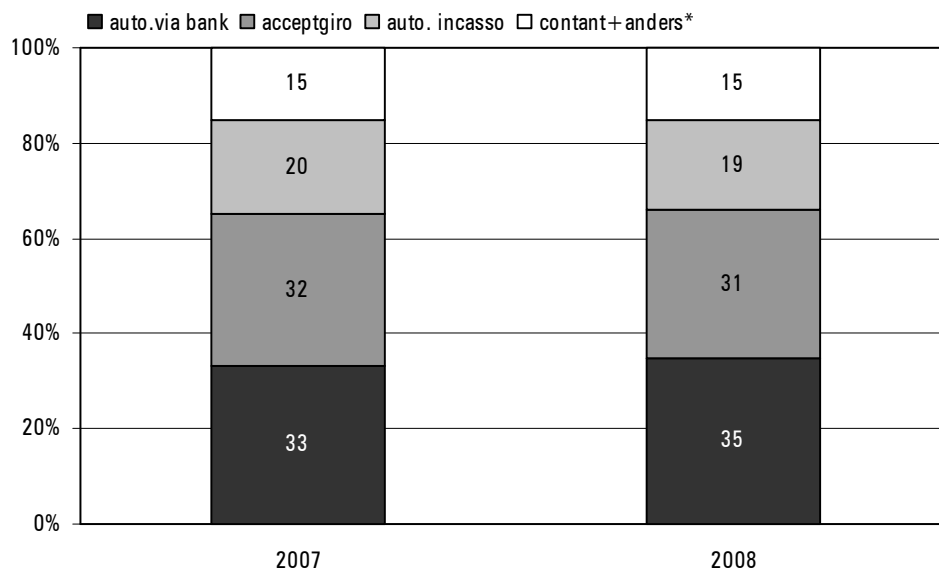
** Met name:

- samen met parochieblad in brievenbus gedaan (zonder dat duidelijk is hoe het wordt opgehaald/ingestuurd);
- in brievenbus gedaan zonder dat er iets wordt opgehaald/in hoeft worden gestuurd.

figuur 4.6 Benadering parochianen 2008 naar bisdom (in %)

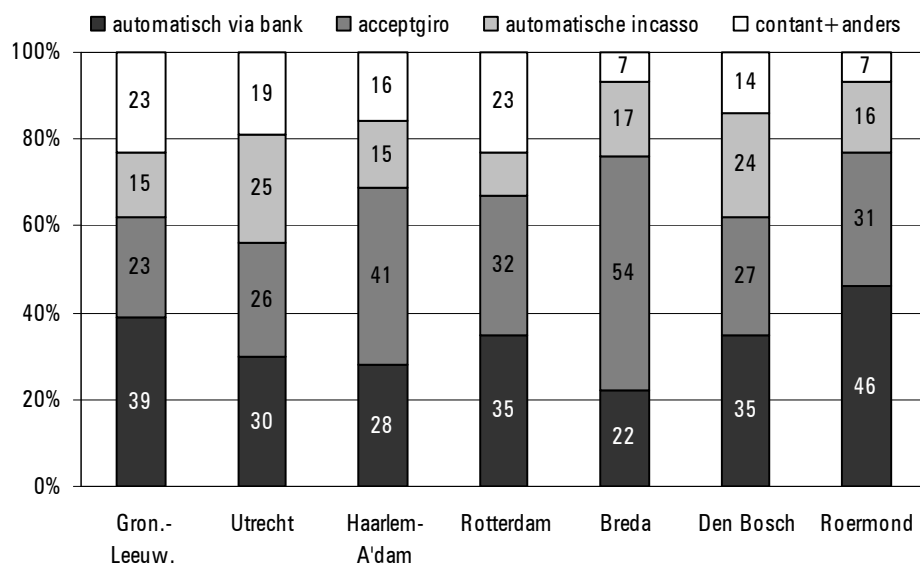

figuur 4.7 Betalingswijzen 2007 en 2008 (in %)

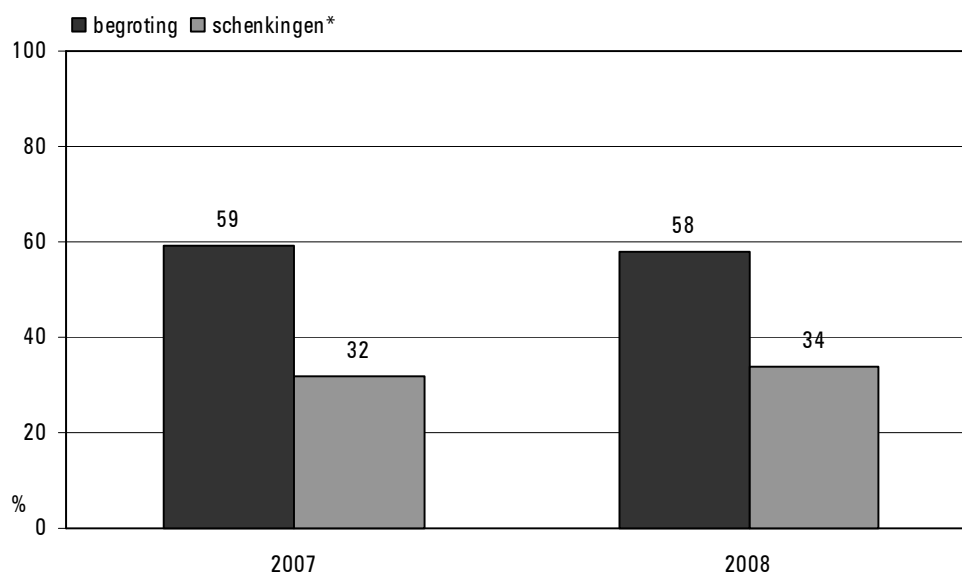

* Met name (eenmalig) zelf overmaken van geld via bank (soms via internet).

figuur 4.8 Betalingswijzen 2008 naar bisdom (in %)

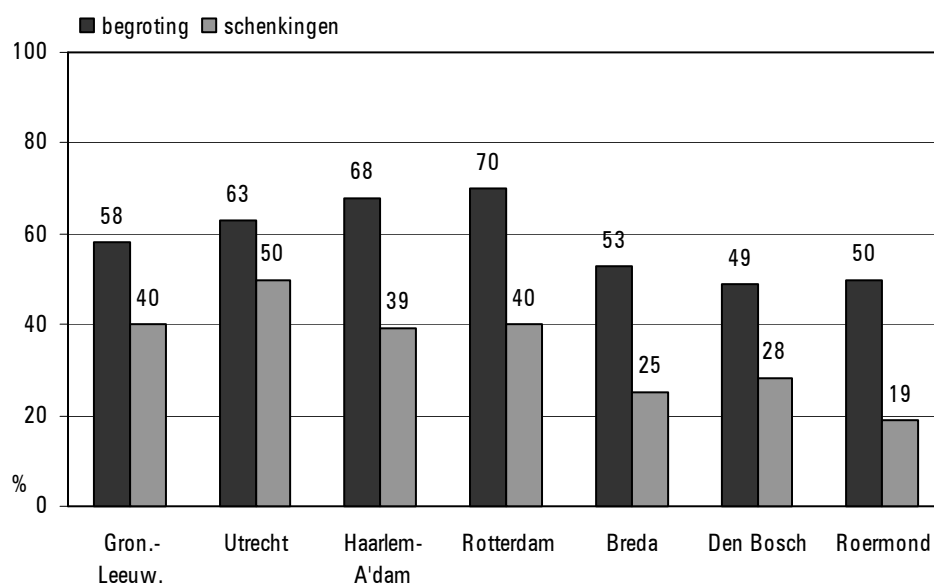

figuur 4.9 Begroting en informatie over schenkingen in materiaal 2007 en 2008 (in %)

* Als parochies informatie hierover opgeven, geven in 2008 gemiddeld 13 parochianen middels een schenkingsakte (in 2007 10).

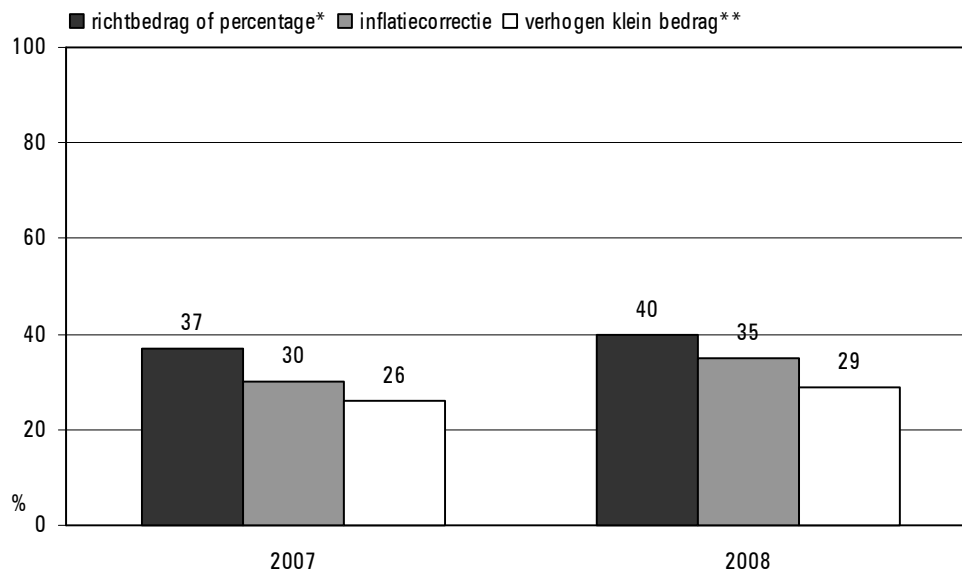
figuur 4.10 Begroting en informatie over schenkingen in materiaal 2008 naar bisdom (in %)

Drie mogelijkheden om het geefgedrag van parochianen te beïnvloeden:

- Een richtbedrag of percentage (van het gezinsinkomen).
- Inflatiecorrectie (jaarlijkse verhoging van de bijdrage).
- Verzoek om kleine bedragen te verhogen.

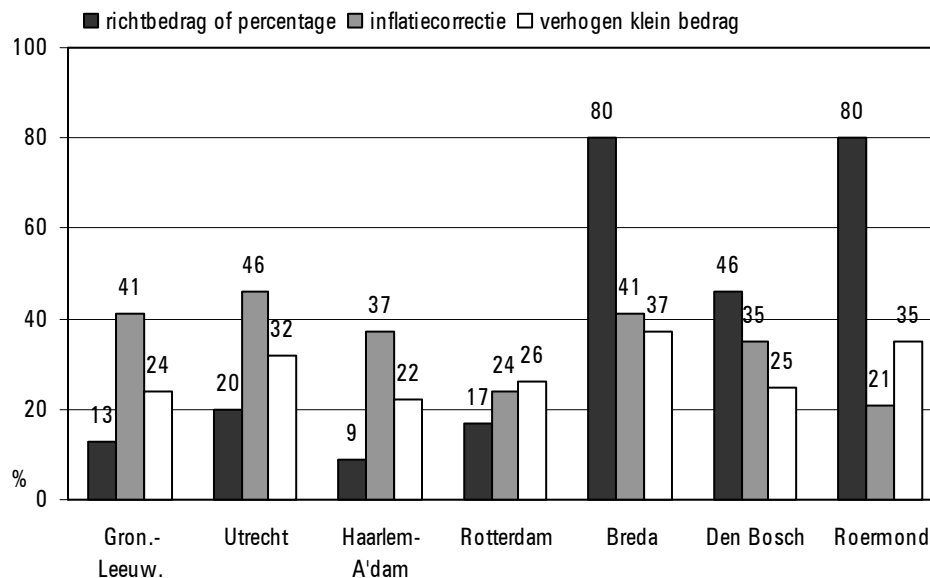
figuur 4.11 Beïnvloeding geefgedrag 2007 en 2008 (in %)

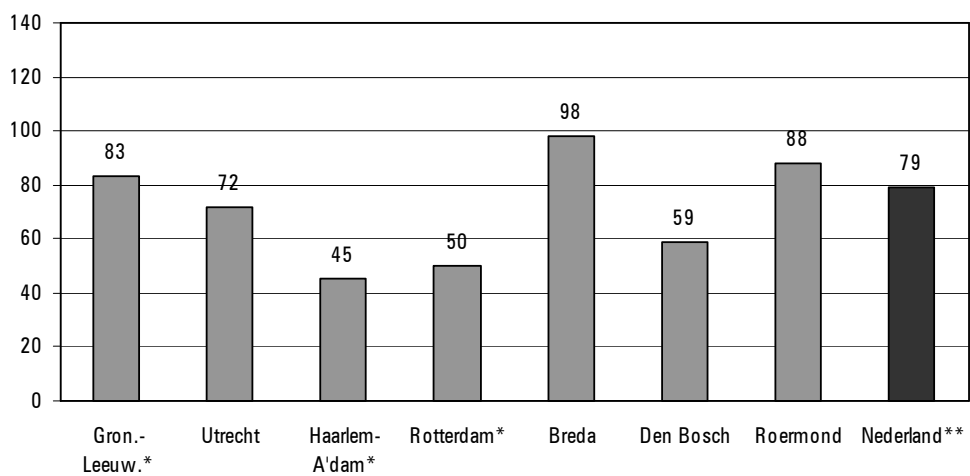
* Een richtpercentage komt niet vaak voor. Indien het voorkomt, dan ligt het percentage gemiddeld op 1,5%.

** Hiervoor wordt met name een brief gebruikt.

figuur 4.12 Beïnvloeding geefgedrag 2008 naar bisdom (in %)

figuur 4.13 Gemiddeld richtbedrag 2008 (in euro's)

* Gebaseerd op een klein aantal parochies ($n < 10$).

** Ook in 2007 was het gemiddelde richtbedrag € 79.

4.2 Wat doen parochies met niet-bijdragende parochianen?

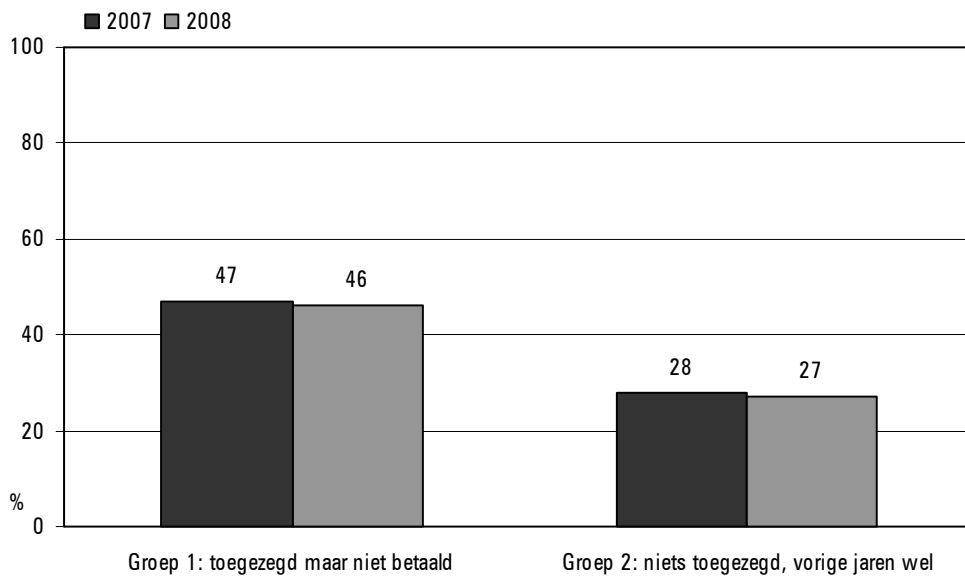
4.2.1 Benadering van weifelaars

We onderscheiden twee groepen weifelaars:

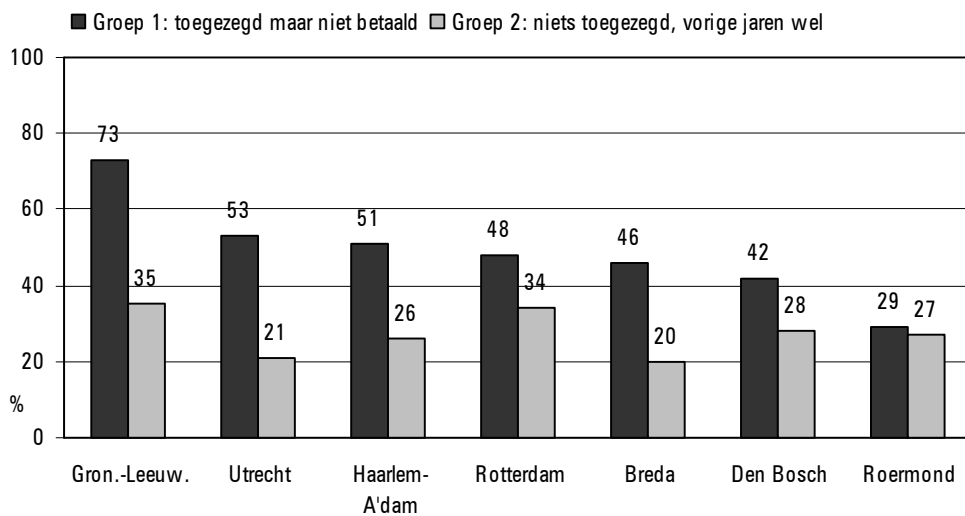
1. Groep 1: Parochianen die nog geen bijdrage hebben gegeven maar dit wel hebben toegezegd.
2. Groep 2: Parochianen die geen bijdrage hebben toegezegd/gegeven, maar dit de jaren ervoor wel hebben gedaan.

Parochies kunnen proberen deze groepen weifelaars alsnog een bijlage te laten geven door ze te ‘rappelleren’.

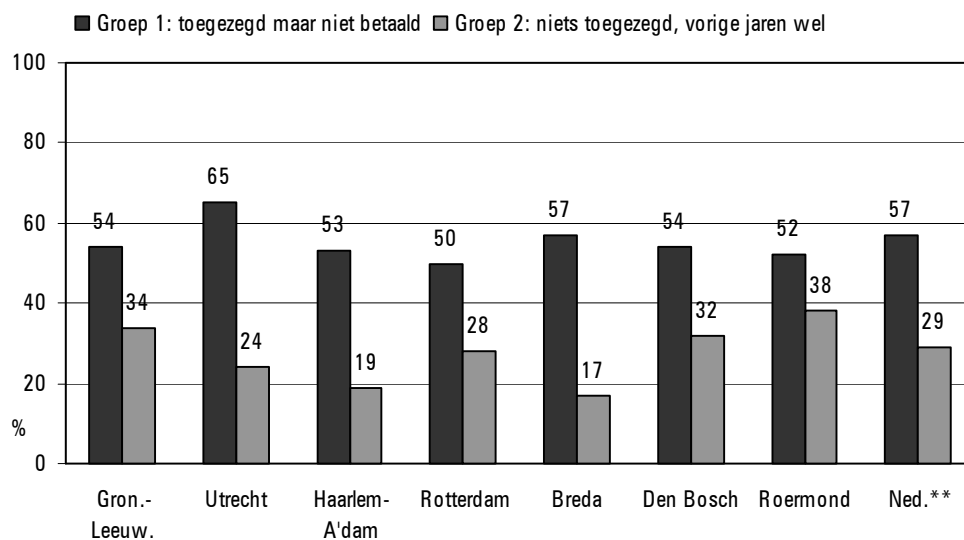
figuur 4.14 Rappelleren van weifelaars 2007 en 2008 (in %)

figuur 4.15 Rappelleren van weifelaars 2008 naar bisdom (in %)

figuur 4.16 Percentage weifelaars dat alsnog betaalt 2008* (in %)*

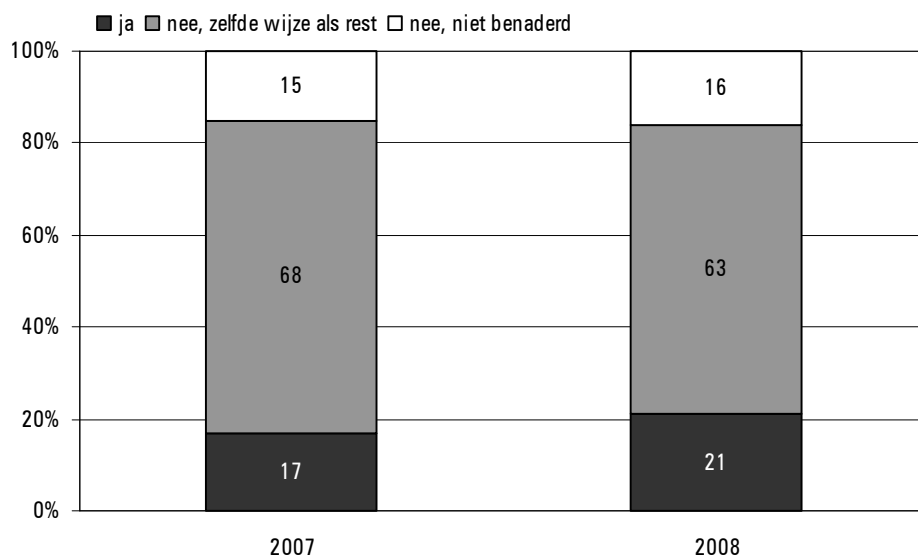
* Alleen parochies die weifelaars rappelleren.

** In 2007 betaalde 53% van groep 1 alsnog en 24% van groep 2.

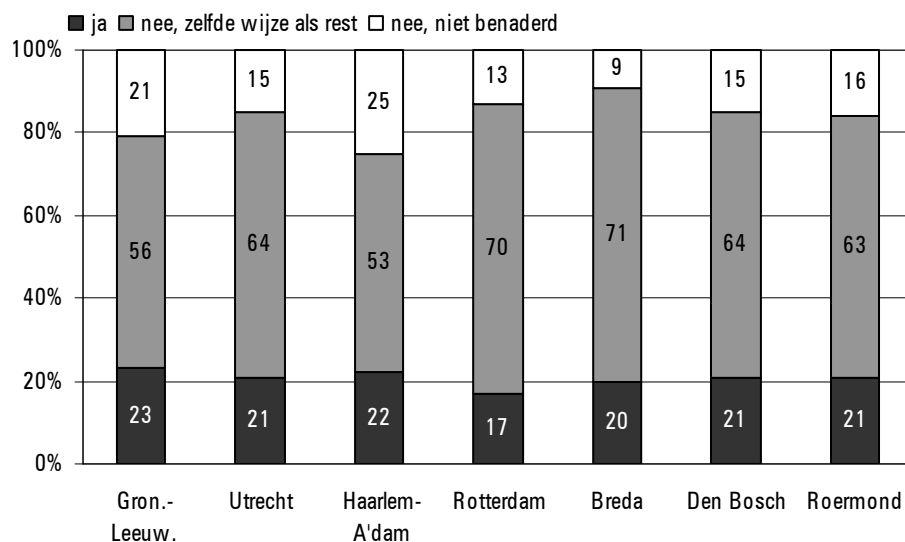
4.2.2 Benadering van afhakers

Parochianen die al enkele jaren geen bijdrage geven maar dit daarvoor wel deden, noemen we 'afhakers'. Parochies kunnen speciale aandacht besteden aan deze parochianen om te proberen ze toch weer een bijdrage te laten geven.

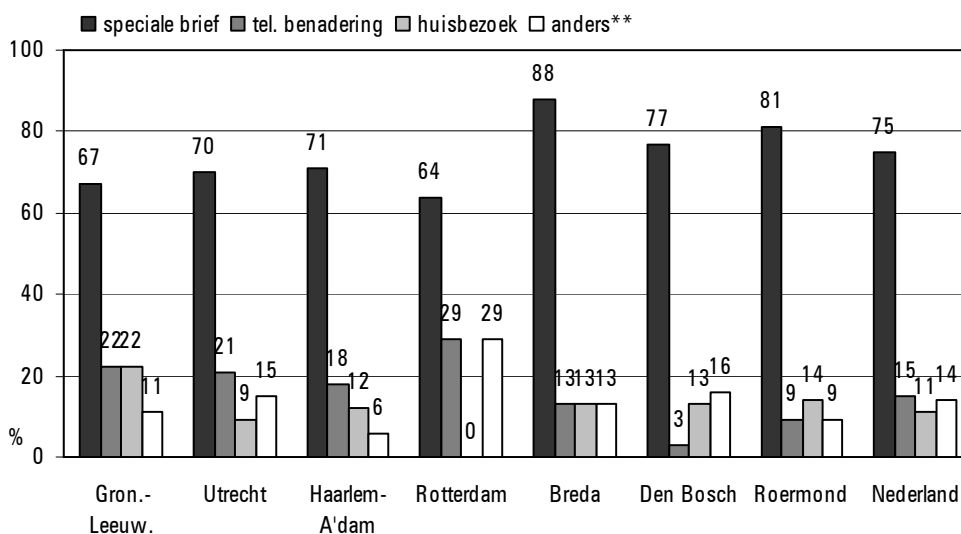
figuur 4.17 Speciale benadering afhakers 2007 en 2008 (in %)

figuur 4.18 Speciale benadering afhakers 2008 naar bisdom (in %)

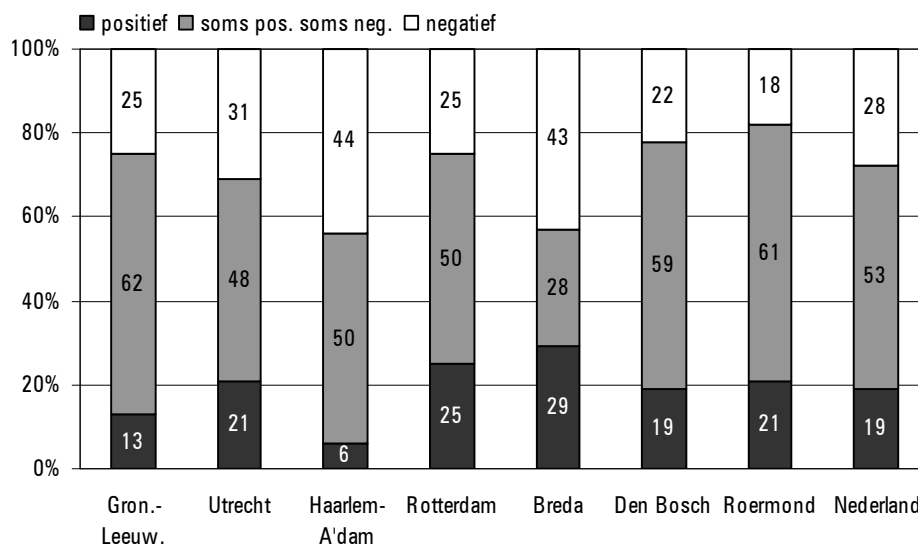
figuur 4.19 Wijze waarop afhakers worden benaderd 2008* (in %)

* Alleen parochies die afhakers op speciale wijze benaderen. Er zijn hierin nauwelijks verschillen met 2007.

** Zeer veel verschillende benaderingswijzen.

figuur 4.20 Reactie afhakers op speciale benadering 2008* (in %)

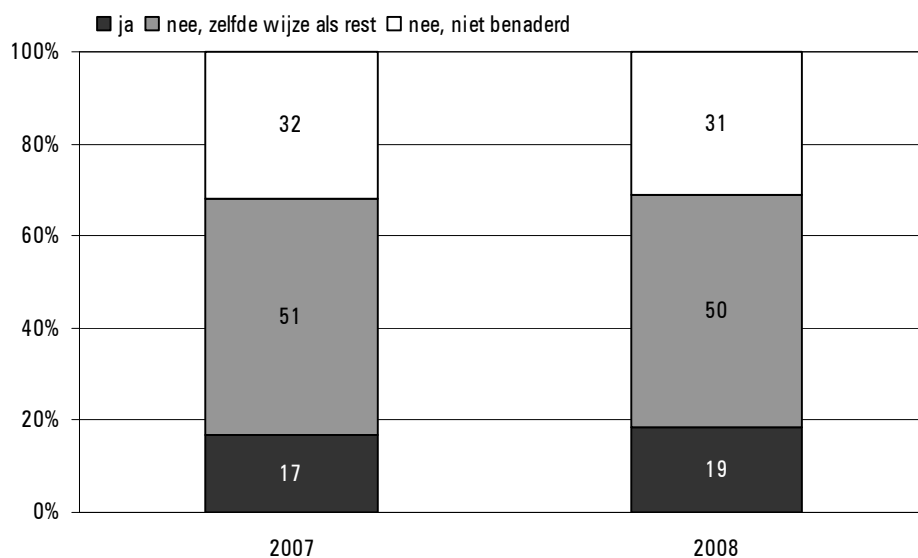

* Alleen parochies die afhakers op speciale wijze benaderen. Er zijn in 2008 vaker positieve reacties in vergelijking met 2007 (respectievelijk 19% en 14%) en minder vaak negatieve reacties (respectievelijk 28% en 36%).

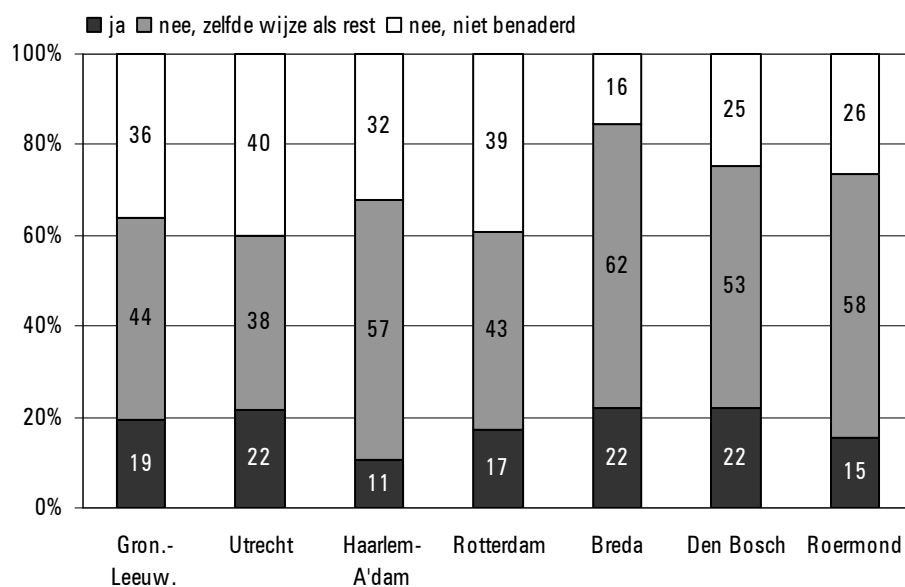
4.2.3 Benadering van niet-bijdragers

Een laatste groep niet-bijdragende parochianen zijn de structurele niet-bijdragers: parochianen die nog nooit een bijdrage hebben gegeven. Ook aan deze groep kan speciale aandacht worden gegeven om zo te proberen ze een bijdrage te laten geven.

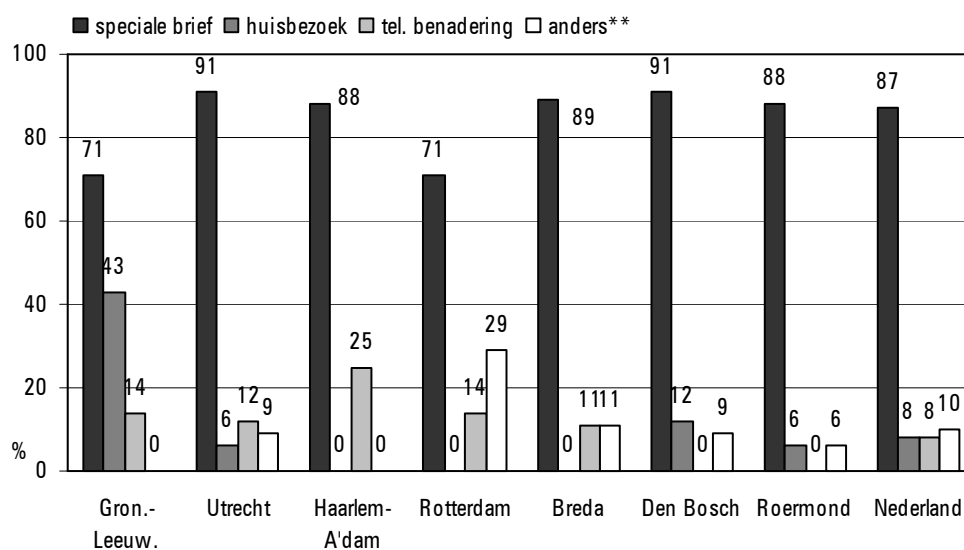
figuur 4.21 Speciale benadering niet-bijdragers 2007 en 2008 (in %)

figuur 4.22 Speciale benadering niet-bijdragers 2008 naar bisdom (in %)

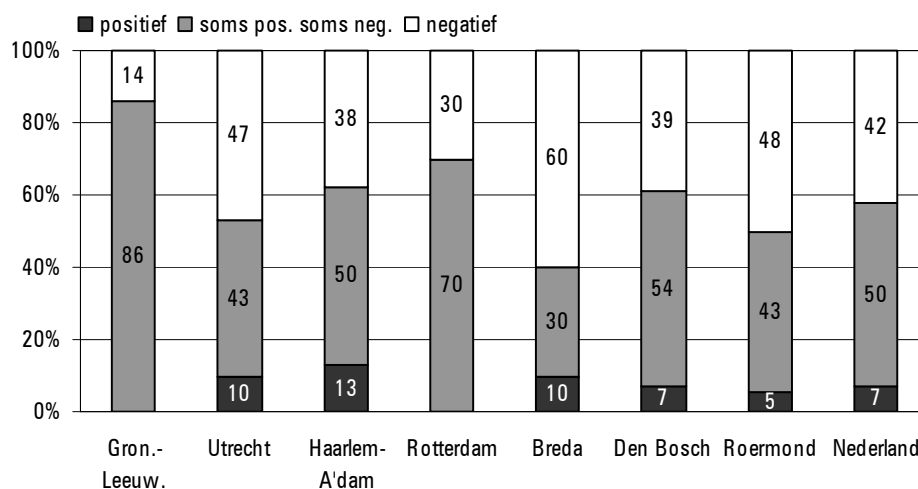
figuur 4.23 Wijze waarop niet-bijdragers worden benaderd 2008* (in %)

* Alleen parochies die niet-bijdragers op speciale wijze benaderen. Er zijn hierin nauwelijks verschillen met 2007.

** Zeer veel verschillende benaderingswijzen.

figuur 4.24 Reactie niet-bijdragers op speciale benadering 2008* (in %)

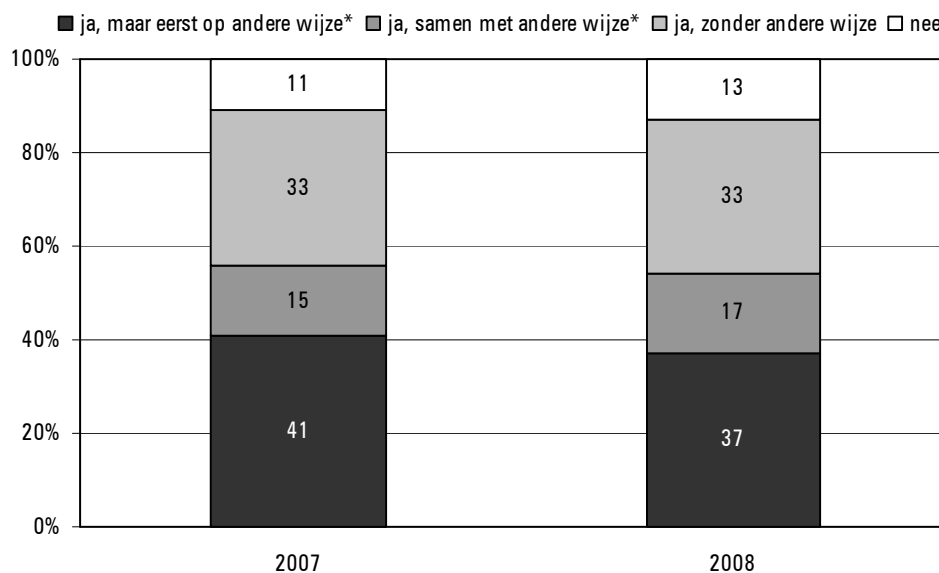

* Alleen parochies die niet-bijdragers op speciale wijze benaderen. Er zijn hierin nauwelijks verschillen met 2007.

4.2.4 Benadering van nieuwe parochianen

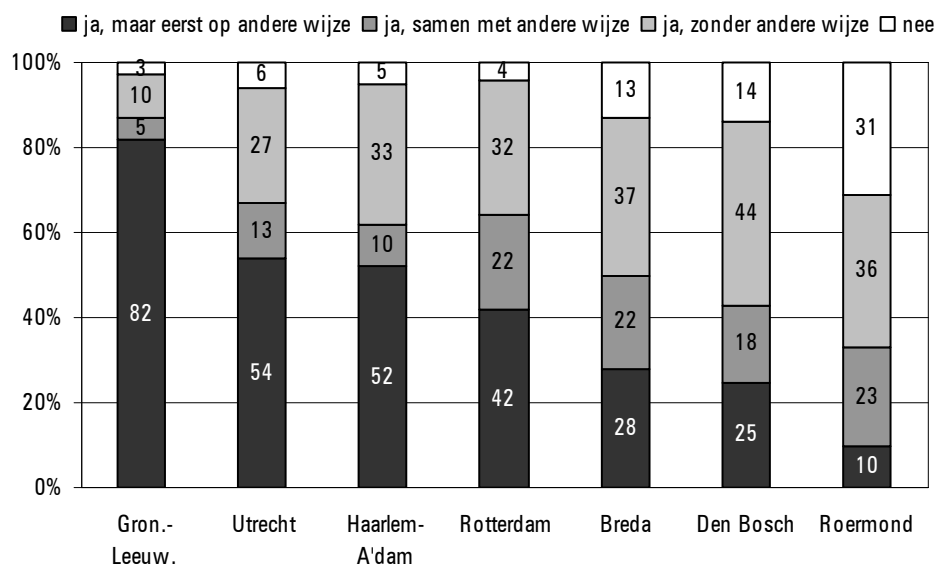
Een aparte categorie vormen nieuwe parochianen: parochianen die in de parochie zijn komen wonen of op een andere wijze nieuw in de administratie zijn.

figuur 4.25 Benadering nieuwe parochianen 2007 en 2008 (in %)

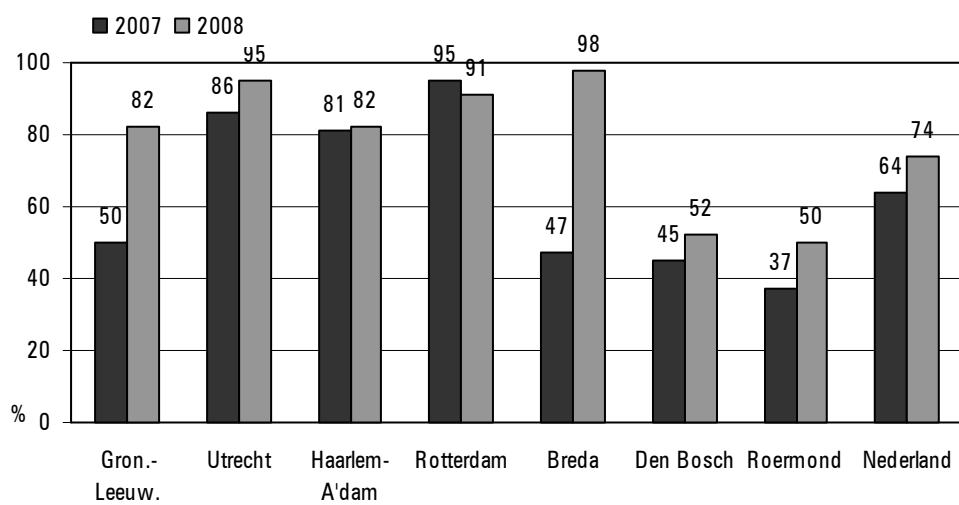
* Bijvoorbeeld kennismakingsbrief, -pakket of -bezoek.

figuur 4.26 Benadering nieuwe parochianen 2008 naar bisdom (in %)

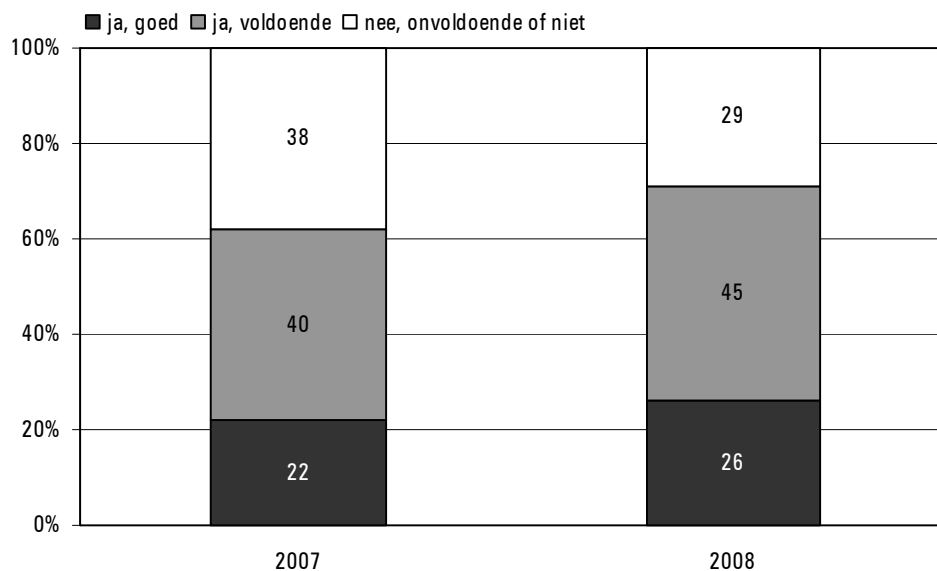

4.3 Kennen parochies Kerkbalans Nieuwe Stijl?

figuur 4.27 Handleiding in bezit, naar bisdom (in %)

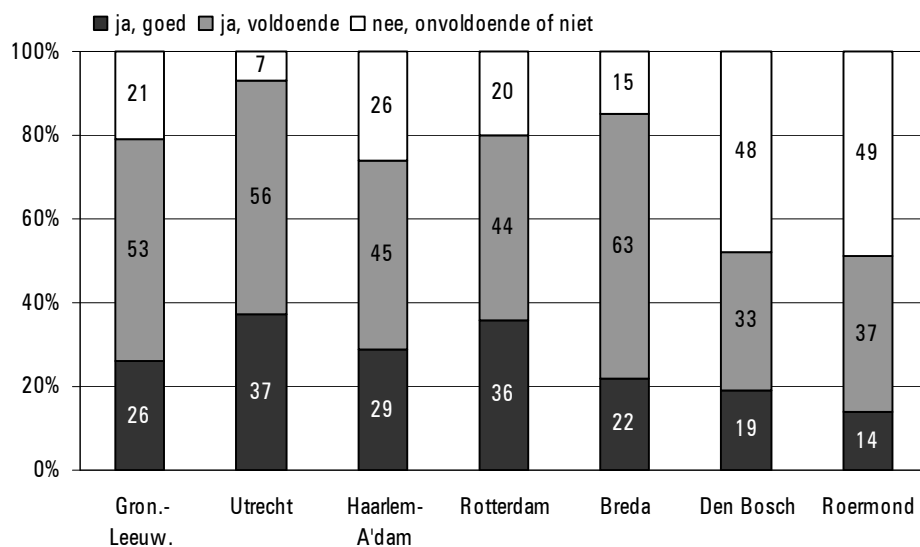

figuur 4.28 Op de hoogte Nieuwe Stijl 2007 en 2008* (in %)

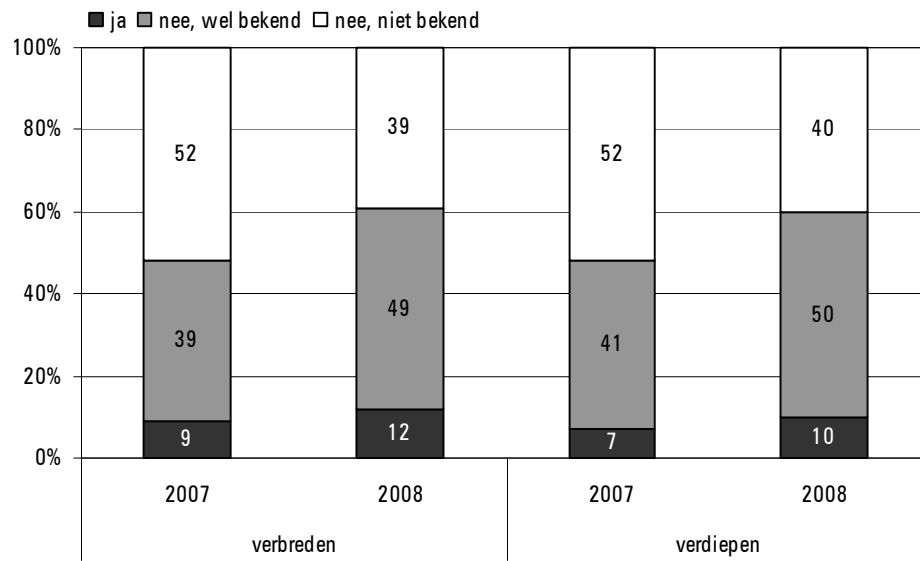

* Van de parochies die de handleiding niet in hun bezit hebben, geeft in 2008 slechts 14% aan voldoende tot goed op de hoogte te zijn van 'Kerkbalans Nieuwe Stijl'.

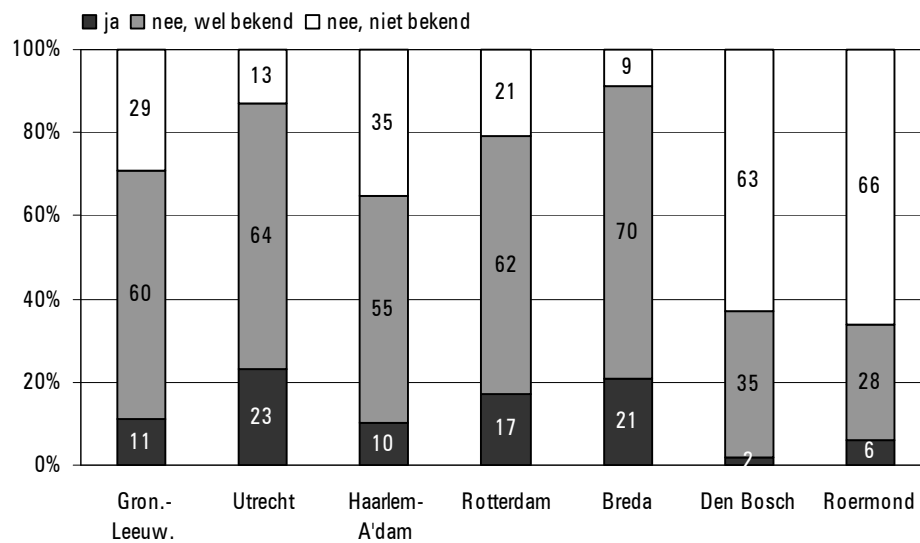
figuur 4.29 Op de hoogte van Kerkbalans Nieuwe Stijl (in %)

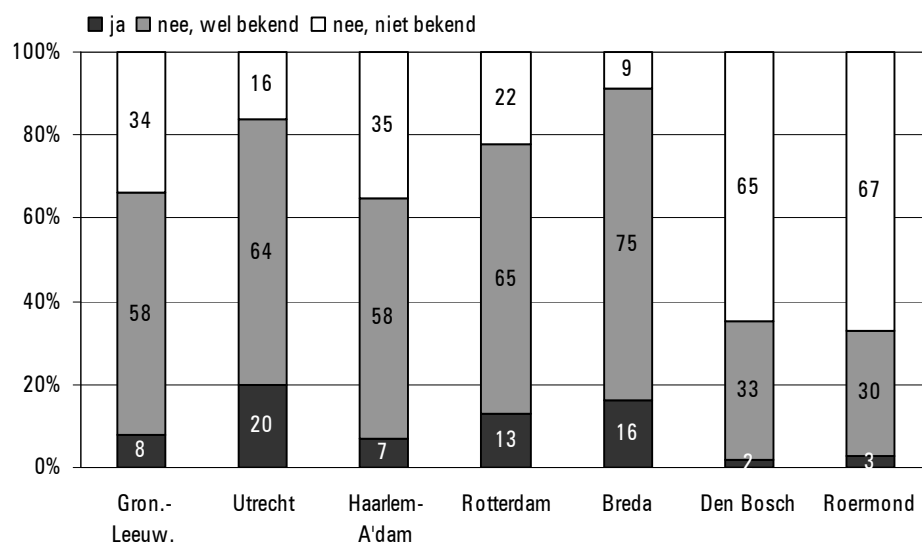
figuur 4.30 Toepassing strategieën verbreden en verdiepen 2007 en 2008 (in %)

figuur 4.31 Toepassing strategie *verbreden* 2008 naar bisdom (in %)

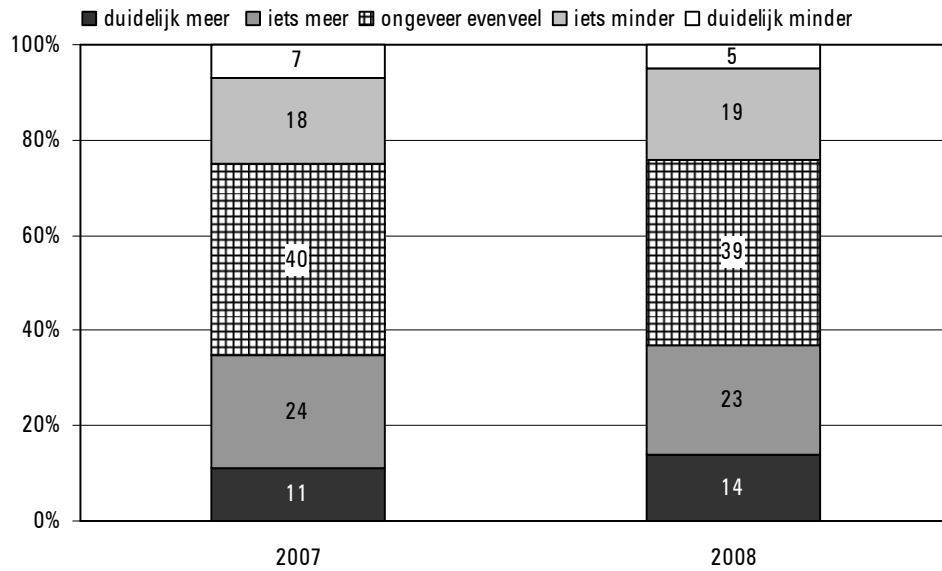

figuur 4.32 Toepassing strategie *verdiepen* 2008 naar bisdom (in %)

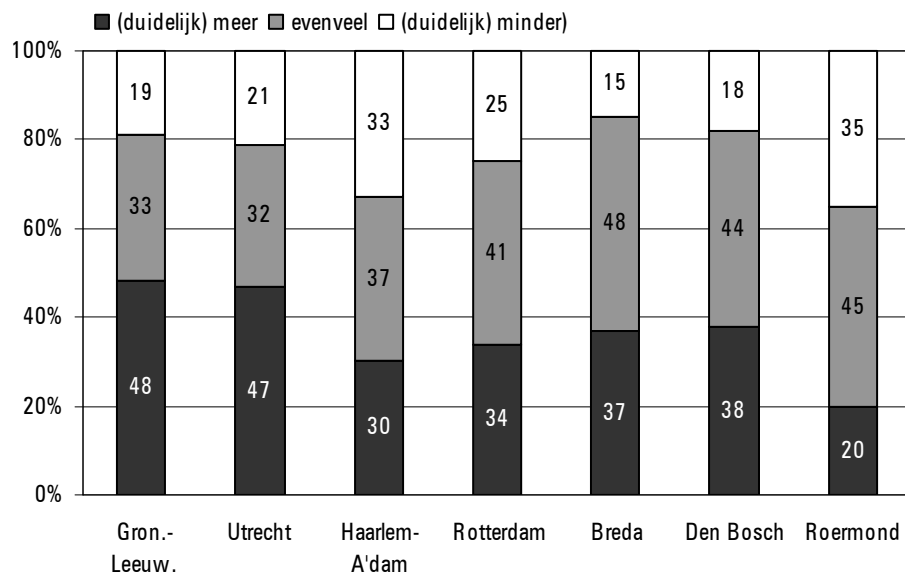
4.4 Ontwikkeling toezeggingen in 2008

figuur 4.33 Inschatting ontwikkeling toezeggingen 2007 en 2008 in vergelijking met voorgaande jaren* (in %)

* Selectie parochies met betrouwbare opgave opbrengst van afgelopen jaren.

figuur 4.34 Inschatting ontwikkeling toezeggingen 2008 in vergelijking met voorgaande jaren naar bisdom* (in %)

* Selectie parochies met betrouwbare opgave opbrengst van afgelopen jaren.